

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie z protestu Z. K. i E. K.,
przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego,
przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 listopada 2023 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z 24 października 2023 r. (25 października - data stempla pocztowego) Z. K. i E. K. (dalej: „Skarżący”) wnieśli do Sądu Najwyższego protest przeciwko ważności referendum przeprowadzonego 15 października 2023 r.

W uzasadnieniu protestu Skarżący stwierdzili, że wnoszą o unieważnienie referendum z dnia 15 października 2023 r. z uwagi na dopuszczenie się naruszenia prawa wyborczego polegającego na niewydawaniu dwóch kart do głosowania. W ocenie Skarżących takie działanie mogło mieć powtarzalny charakter. Mając na względzie powyższe Skarżący wnieśli jak we wstępie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasady wnoszenia protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego określa ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851 ze zm., dalej: „u.r.o.”). Zgodnie z art. 33 ust. 1 tej ustawy, przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów u.r.o. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum. Wszelkie inne zarzuty stanowią wyjście poza przewidziany ustawą przedmiot protestu, co czyni go niedopuszczalnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2007 r., III SW 30/07, niepublikowane). Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1, protest przeciwko ważności referendum wnosi się do Sądu Najwyższego na piśmie w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku referendum przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do art. 34 ust. 2 u.r.o., do warunków i trybu wnoszenia protestu przeciwko ważności referendum stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm., dalej: „k.wyb.”). Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb. Zgodnie z art. 242. § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym. Warunki pisma procesowego zostały zaś ujęte w art. 125 i nast. k.p.c.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że osoba wnosząca protest wyborczy nie może skutecznie podnosić zarzutów o charakterze abstrakcyjnym, odnoszących się do ogólnie pojętych wydarzeń w całym kraju. Postępowanie w sprawie protestu ma na celu zapewnienie wyborcom ochrony prawnej przed przestępstwami i deliktami wyborczymi, które utrudniają lub uniemożliwiają im korzystanie z praw wyborczych w nieskrępowany i efektywny sposób. Przedmiotem zarzutu powinny być więc takie okoliczności (działania lub zaniechania), wskutek których tak rozumiany własny, rzeczywisty i aktualny interes prawny protestującego doznał naruszenia. Przyjęty model protestu polega na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretniej kontroli ważności referendum, natomiast brak jest podstaw prawnych

do prowadzenia przezeń kontroli abstrakcyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19; 30 października 2019 r., I NSW 117/19). Skarżący nie wskazali też konkretnych dowodów na poparcie podniesionych zarzutów. Nie jest „przedstawieniem dowodu” w rozumieniu art. 241 § 3 k.wyb. podanie informacji o zachowaniu członków Obwodowych Komisji Wyborczych na ważność referendum. Za „wskazanie dowodu” w rozumieniu art. 241 § 3 k.wyb. nie może zostać uznane złożenie oświadczenia, że takie działanie mogło dotyczyć większej liczby osób, które mogłoby potwierdzić zarzutu popełnienia przestępstwa również z bliżej nieokreślonego przepisu k.k.

Sąd Najwyższy stwierdza w świetle powyższego, że przedstawione przez Skarżących twierdzenia nie mieszczą się w przedmiocie protestu określonym w art. 33 ust. 1 u.r.o. Skarżący nie sformułowali bowiem konkretnych zarzutów w sposób określony w art. 33 ust. 1 u.r.o. w zw. z art. 241 § 3 i art. 243 § 1 k.wyb. Skarżący wskazują w uzasadnieniu ogólne sformułowania, które w ich ocenie miały miejsce. Sąd Najwyższy podkreśla ponownie, że nie zostały przedstawione jednak żadne dowody, które stanowiłyby potwierdzenie zaistniałych okoliczności. W proteście brak jest też konkretnego wskazania, jakie przestępstwo zostało popełnione i czy miało ono bezpośredni wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników referendum. Skarżący nie spełnili tym samym ustawowego wymogu polegającego na konieczności wykazania, że zarzucane naruszenia rzeczywiście miały wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników referendum. Skarżący uchybili tym samym obowiązkowi wynikającemu z art. 33 ust. 1 u.r.o. w zw. z art. 241 § 3 i art. 243 § 1 k.wyb.

Z powyższych względów, na podstawie art. 34 ust. 2 u.r.o. w zw. z art. 243 § 1 k.wyb. postanowiono o pozostawieniu protestu bez dalszego biegu.

[SOP]

[ms]

